

AKCIONI PLAN ZA PREVENCIJU I SUZBIJANJE KRAĐA MOTORNIH VOZILA U KANTONU SARAJEVO

Sarajevo, decembar 2018. godine

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1. Suprotstavljanje krađama motornih vozila	4
1.2. Problem krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo	4
2. Model sprečavanja i suzbijanja krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo	7
2.1. Izgradnja kapaciteta i inoviranje tehničkih mogućnosti	7
2.1.1. Izgradnja namjenskog objekta za smještaj Uprave policije	7
2.1.2. Izgradnja jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra	8
2.1.3. Izgradnja telekomunikacijske infrastrukture za potrebe MUP-a Kantona Sarajevo	8
2.1.4. Izgradnja integrisanog sistema video nadzora na području Kantona Sarajevo	8
2.1.5. Izgradnja komponente sistema video nadzora u službenim patrolnim vozilima policije	9
2.1.6. Instalacija stacionarnih i mobilnih uređaja za automatsko očitavanje i provjeru registraskih oznaka kroz baze podataka	9
2.1.7. Uspostavljanje sistema direktnih provjera baza podataka za potrebe policijskih službenika na terenu	9
2.1.8. Izgradnja sistema za praćenje policijskih vozila/patrola putem GPS tehnologije	9
2.2. Unapređenje istražnih kapaciteta i odlučnije procesuiranje učinilaca krivičnih djela krađa motornih vozila	10
2.2.1. Iniciranje izmjena i dopuna Krivičnog zakona Federacije BiH u cilju inkriminiranja krivičnog djela teške krađe motornog vozila u osnovnom i kvalifikovanim oblicima	10
2.2.2. Izmjene i dopune podzakonskih akata koji uređuju policijska ovlaštenja	10
2.2.3. Osnivanje stalnog specijaliziranog istražnog tima za sprečavanje i suzbijanje krađa motornih vozila	10
2.2.4. Osmatranje i pojačano prisustvo policijskih službenika na mjestima gdje učestalo dolazi do krađa motornih vozila	10
2.2.5. Unapređenje kriminalističko-obavještajnog rada u cilju proaktivnog djelovanja	11
2.2.6. Stvaranje pretpostavki i implementacija proaktivnih mjera i radnji suzbijanja krađa motornih vozila	11
2.2.7. Unapređenje forenzičkih kapaciteta Uprave policije	11
2.2.8. Sačinjavanje i implementacija planova blokade i pojačane kontrole saobraćaja u Kantonu Sarajevo	11
2.2.9. Provođenje specijalističkih edukacija službenika uniformisane i kriminalističke policije	11
2.3. Poboljšanje saradnje i koordinacije između nadležnih institucija u BiH	12
2.3.1. Formiranje udarne grupe za borbu protiv krađa motornih vozila	12
2.3.2. Zaključiti sporazum o saradnji u neposrednom otkrivanju i suzbijanju krađa motornih vozila između Uprave policije - MUP Kantona Sarajevo i Policijske uprave Istočno Sarajevo - MUP Republike Srpske	12
2.4. Uključivanje zajednice i informisanje vlasnika motornih vozila o mjerama prevencije	12
2.4.1. Formiranje savjeta Vlade Kantona Sarajevo za provođenje mjera prevencije krađa motornih vozila	12
2.4.2. Uspostava mehanizma za praćenje problema krađa motornih vozila	12
2.4.3. Iznalaženje modela saradnje između javnih institucija i privatnog sektora u cilju prevencije krađa motornih vozila	13
2.4.4. Provođenje javne kampanje i podizanje svijesti kod vlasnika motornih vozila	14
PRILOZI:	15
Prilog 1: Tabela prikaz Akcionog plana za prevenciju i suzbijanje krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo	16
Prilog 2: Analiza i prijedlog unapređenja videonadzora i drugih tehničkih sistema Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo	26

1. Uvod

Velike materijalne vrijednosti motornih vozila su već na samom početku njihove upotrebe privukle pažnju počinitelja krivičnih djela. To se prije svega odnosi na pojave krađa motornih vozila ali i drugih nezakonitih radnji koje se vezuju za ovaj oblik ugrožavanja imovine (krađe predmeta iz unutrašnjosti motornih vozila, krađe dijelova sa motornih vozila i dr.). Prema svojim osnovnim karakteristikama, pojave krađa motornih vozila su brojne, raznovrsne, prate ih različite organizacijske forme počinjenja, kao i heterogena tehnika i tehnologija zločina, uz vrlo pesimističnu kriminalnu prognozu na strani počinitelja ovih delikata. Uz krađe automobila vezuju se i druga brojna krivična djela čijim počinjenjem nastaju velike materijalne i nematerijalne štete (vlasnicima vozila, osiguravajućim društvima, društvenoj zajednici, tijelima krivičnog progona itd.). Pored činjenice da krađe motornih vozila nisu nova pojava, one ipak iskazuju izrazitu rezistentnost spram mjera formalne socijalne kontrole. Općenito se smatra da ubikvitet motornih vozila, njihova nedovoljna zaštićenost i atraktivnost koja privlači počinitelje direktno utiču na opstojnost ovog oblika kriminaliteta protiv imovine. Istovremeno, sve složenije fenomenološke karakteristike same pojave situiraju krađe motornih vozila u kategoriju **nasilničkog i organiziranog kriminaliteta**.

Krađe motornih vozila nisu jednoobrazne pojave sa stanovišta motiva za njihovo počinjenje. Općenito se razlikuju pojave krađe motornih vozila koje se vrše radi: (a) otuđenja vozila bez namjere pribavljanja protivpravne imovinske koristi, (b) krađe počinjene radi upotrebe vozila kao prevoznog sredstva, (c) krađe vozila koje se čine radi počinjenja nekog drugog krivičnog djela (najčešće razbojništva), (d) krađe vozila kojima su cilj prevare povezane s osiguranjem vozila i (e) krađe vozila koje se vrše radi demontaže, rastavljanja vozila i prodaje njegovih dijelova. U novije vrijeme se kao posebno opasan oblik krađa motornih vozila javljaju krađe kojima je **cilj iznuđivanje novca od zakonitih vlasnika vozila**.

Posebnu kategoriju čine **profesionalne krađe motornih vozila** u koju, osim prodaje dijelova otuđenog vozila, spadaju i slučajevi gdje počinioci vrše ova krivična djela s isključivom namjerom pribavljanja imovinske koristi od prodaje otuđenog vozila u cjelini. Otušena motorna vozila se mogu prodati na teritoriju države gdje su otušena, ali ujedno mogu biti i predmet međunarodnog nezakonitog prometa motornim vozilima (tačnije koja se otušuju radi **krijumčarenja i prodaje na nezakonitim tržištima drugih država**).

Krađe motornih vozila predstavljaju pojavni oblik imovinskog kriminaliteta čije otkrivanje, dokazivanje i razjašnjavanje je veoma složeno. Velik obim krađa vozila i mala stopa otkrivenosti potkrepljuju ovakvu tvrdnju. Razlozi takvog stanja su brojni i mogu se svesti na sljedeće: (a) krađe motornih vozila su jednostavne za počinjenje, većina motornih vozila je nezaštićena od krađe, (b) teško je identificirati demontirane dijelove vozila koji se nalaze na nezakonitom tržištu, (c) većina počinitelja (posebno u slučajevima kratkotrajnog korištenja vozila) brzo napušta otušeno vozilo i (d) činjenica da krađe motornih vozila predstavljaju krivična djela protiv imovine reducira operativne resurse policije kod istraživanja ovih krivičnih djela.

1.1. Suprotstavljanje krađama motornih vozila

Danas je općeprihvaćeno mišljenje da se ovom problemu treba suprotstavljati **kooperativno i strategijski**, što ukazuje na potrebu uspostavljanja bolje saradnje i koordinacije između institucija javne vlasti ali i javno-privatnog partnerstva s ciljem organiziranog i usklađenog suprotstavljanja pojavama krađa motornih vozila.

Što se tiče **konkretnih mjera**, one mogu biti usmjerene na: (a) efikasnu razmjenu podataka, (b) koordinirane aktivnosti državnih tijela krivičnog progona, (c) odlučnije procesuiranje počinitelja, (d) veći stepen informiranja javnosti i podučavanja lokalne zajednice o ovom problemu i (e) poduzimanje mjera zaštite motornih vozila od krađe.

Savremeni programi prevencije se, dominantno, zasnivaju na **povećanju formalnog i neformalnog nadzora** nad prostorima na kojima se najčešće vrše krađe motornih vozila, uz istovremenu analizu tipičnih obrazaca ponašanja počinitelja ovih delikata. Tzv. "situacijska prevencija krađa motornih vozila" sugerira da je nadzor, formalne ili neformalne prirode, vjerovatno najučinkovitija (situacijska) mjera u smanjenju krađa iz motornih vozila i krađa samih vozila.¹

1.2. Problem krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo

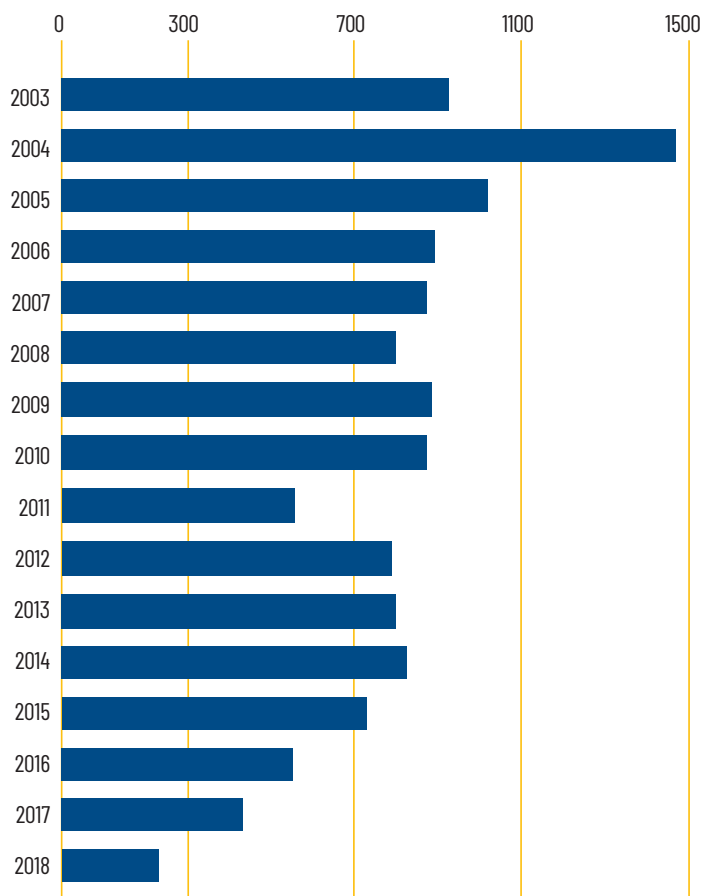
Kada je riječ o problemu krađa motornih vozila na prostoru Bosne i Hercegovine, odnosno Kantona Sarajevo, treba istaći nekoliko važnih napomena koje služe boljem razumijevanju ovog problema. Naime, u posljednjih nekoliko godina, ozbiljnost problema krađa motornih vozila u BiH je prepoznat od niza nacionalnih i međunarodnih subjekata koji ističu da se radi o specifičnoj formi organiziranog kriminaliteta koja značajno opterećuje sigurnosnu zbilju u državi. Tome svjedoči i činjenica da su pojave krađa motornih vozila našle svoje mjesto i u Strategiji BiH za borbu protiv organiziranog kriminala (2017.-2020.).

¹ Napomene radi, situacijska prevencija kriminaliteta predstavlja djelatnost, odnosno praksu, koja se može ostvariti smanjenjem mogućnosti koje ljudima stoje na raspolaganju kako bi počinili određeno krivično djelo. Suština ovog pristupa je u poznavanju načina, prostora i vremena implementiranja određenih mjera kojima se utječe na pojedinu situaciju kako bi se spriječilo izvršenje krivičnog djela. Ovim mjerama se zapravo smanjuju prilike za počinjenje krivičnog djela (zaštitom pogodnih objekata napada, povećanjem prisustva odgovarajućeg nadzora). U novije vrijeme situacijska prevencija kriminaliteta u svom pristupu dodaje novi faktor, mijenjanje percepcije o prilikama za počinjenje krivičnih djela kod potencijalnih počinitelja i element srama ili osjećaja krivnje.

U Bosni i Hercegovini, krađe motornih vozila nisu jednako rasprostranjene u dva entiteta. Više od **dvije trećine otuđenja motornih vozila se, u prosjeku, dešava na području FBiH**. Nadalje, područje Kantona Sarajevo je unutar FBiH izrazito opterećeno ovim problemom. Nešto **više od polovice svih krađa motornih vozila u FBiH se dešava u Kantonu Sarajevo**. S druge strane, na području Kantona Sarajevo ukupno je registrovano 13,5% svih motornih vozila u BiH. Koliko je problem ozbiljan govori činjenica da je na području Kantona Sarajevo otuđeno 40,5% u odnosu na ostatak države. Statistički pregled obima problema krađa motornih vozila na području Kantona Sarajevo za period 2003–2017. je moguće prikazati u sljedećoj tabeli na način da su iskazani apsolutni pokazatelji o broju otuđenih i broju odnosno udjelu vraćenih u odnosu na otuđena motorna vozila:

GODINA	BROJ OTUĐENIH MOTORNIH VOZILA	BROJ VRAĆENIH MOTORNIH VOZILA
2003.	927	441 (47,6%)
2004.	1468	811 (55,2%)
2005.	1020	524 (51,3%)
2006.	894	406 (45,4%)
2007.	873	380 (43,5%)
2008.	799	324 (40,5%)
2009.	887	287 (32,4%)
2010.	875	185 (21,1%)
2011.	557	169 (30,3%)
2012.	789	243 (30,7%)
2013.	800	227 (28,3%)
2014.	825	222 (26,9%)
2015.	728	207 (28,4%)
2016.	554	153 (27,6%)
2017.	431	103 (23,8%)
2018. (jan-sept)	230	52 (22,6%)
Ukupno	12.657	4734 (37,4%)

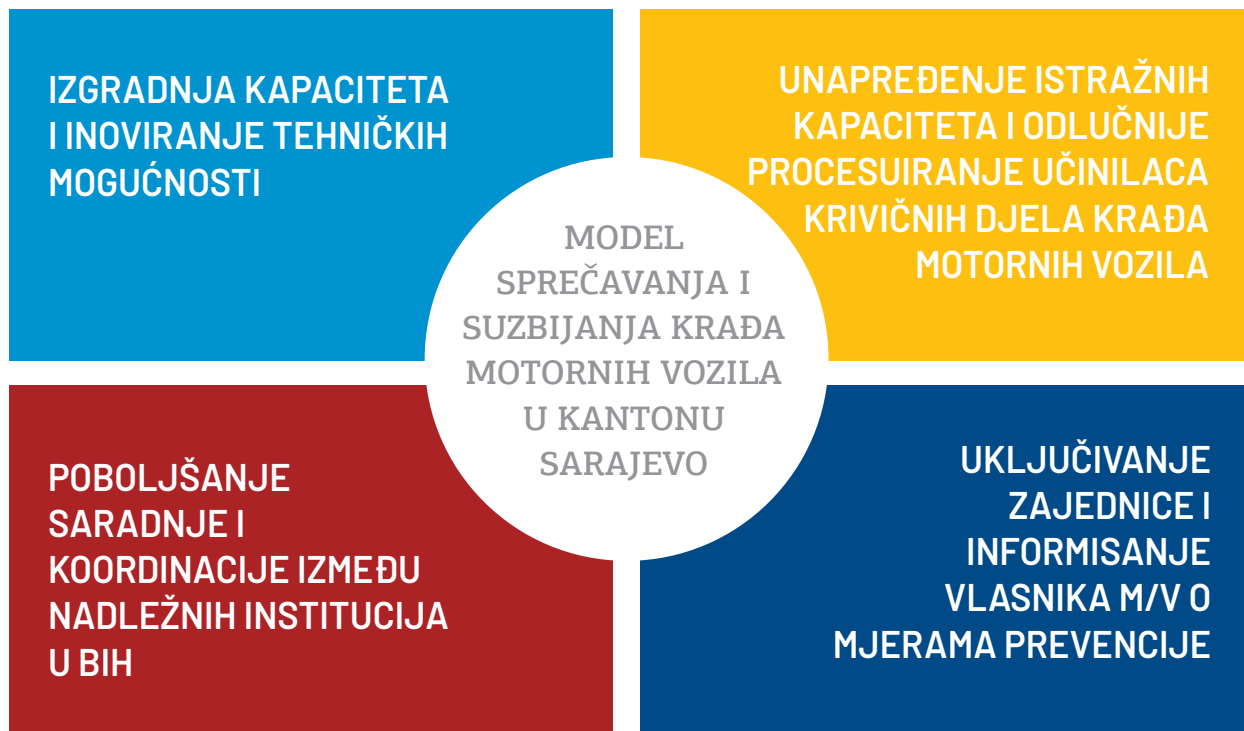

Ključni pokazatelji ovog problema su sljedeći:

- za posmatrani period, obim krađa motornih vozila se u prosjeku smanjio, ali je i dalje vrlo opstojan čemu najviše doprinosi činjenica da na prostoru Kantona Sarajevo uvijek ima veliki broj (cca. 150.000) motornih vozila koja su prilika za učinitelje ovih krivičnih djela. Ukoliko se uzme da, po procjenama, prosječna vrijednost otuđenog motornog vozila iznosi cca. 10.000 KM onda se štete ovog problema mjere desetinama miliona KM;
- u prosjeku se nešto više od trećine otuđenih vozila vrati vlasnicima, od čega približno trećinu pronadu policijski službenici MUP-a KS, trećinu vlasnici vozila te ostatak druge policijske agencije. Ne treba zanemariti činjenicu da vlasnici vozila povrat vozila vrše i plaćanjem tzv. "otkupa", odnosno učinitelji krivičnim djelom iznude primoravaju vlasnike da im plate određeni iznos novca kako bi im vratili otuđeno vozilo;
- način izvršenja, organizacija osoba koje se bave ovim krivičnim djelima je na tom nivou da se krađama motornih vozila bave vrlo organizovane kriminalne grupe koje su višestruki povratnici u izvršenju ovih krivičnih djela, koji su osposobljeni i opremljeni da mogu otuđiti bilo koju vrstu motornog vozila uključujući i ona koja imaju neke od sistema zaštite;

- nasilje se sve više ističe kao ključna karakteristika ovih krivičnih djela uključujući i upotrebu vatrenog oružja, uključujući automatske puške velike ubojne moći pri čemu se sve češće dešava da su meta napada policijski službenici koji nastoje spriječiti učinitelje u namjeri da otuđe motorno vozilo;
- Kanton Sarajevo se nalazi na vrlo specifičnom, sigurnosno složenom geografskom položaju koji je dodatno usložen aktuelnim ustavno-pravnim rješenjima o nadležnostima entitetâ, što ga čini jedinstvenim primjerom podijeljenih nadležnosti policijskih tijela u jednoj kompleksnoj urbanoj zoni što, vrlo vjerovatno, ima direktni uticaj na opstojnost pojave krađa motornih vozila, jer značajan broj organizovanih kriminalnih grupa dolaze iz entiteta Republika Srpska i brzo nakon otuđenja vozila se udaljavaju iz područja Kantona Sarajevo;
- nedovoljna saradnja između nadležnih institucija, neefikasna razmjena informacija, dijametralno različiti organizacijski kapaciteti i postavljeni prioriteti rada u ovom području, pogoduju permanentnoj aktivnosti organizovanih kriminalnih grupa koje se bave krađama motornih vozila na području Kantona Sarajevo;
- pravosuđe u pravilu ne daje poseban značaj odlučnijem procesuiranju počinitelja ovih delikata i pooštavanju kaznene politike, čime slika problema krađa motornih vozila na ovom području dodatno dobija na kompleksnosti.

2. Model sprečavanja i suzbijanja krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo

Osnov za izradu akcionog plana se bazira na modelu koji sadrži kratkoročne i dugoročne mjere preventivnog i represivnog karaktera, razvrstane u četiri ključne grupe mjera za čije poduzimanje bi bili zaduženi primarno MUP Kantona Sarajevo-Uprava policije i drugi subjekti iz javnog i privatnog sektora koji mogu doprinijeti smanjenju obima ovog problema i ublažavanju posljedica koje on ostavlja na ličnu i imovinsku sigurnost građana, stepen javne sigurnosti i općenito vladavinu zakona.

Većina tih mjera je sadržana u zaključcima Skupštine Kantona Sarajevo sa hitne sjednice od 02.11.2018., koja je sazvana i održana povodom teškog ubistva policijskih službenika Uprave policije MUP Kantona Sarajevo Adisa Šehovića i Davora Vujinovića, koji su tragično stradali vršeću službenu dužnost na području općine Novi Grad, a koja se direktno može dovesti u vezu sa sprečavanjem krađa motornih vozila.

Ove mjere se sastoje u sljedećem:

2.1. Izgradnja kapaciteta i inoviranje tehničkih mogućnosti

2.1.1. Izgradnja namjenskog objekta za smještaj Uprave policije

Radi se o hroničnom problemu koji opterećuje rad Uprave policije MUP-a Kantona Sarajevo i utiče ne samo na obim i stanje problema krađa motornih vozila nego i ostalih pojava ugrožavanja sigurnosti koje su u kantonalnoj nadležnosti. Izgradnja namjenskog objekta za smještaj Uprave policije MUP-a Kantona Sarajevo, kao i da se u što skorije vrijeme osigura adekvatna i lako dostupna lokacija i projektna dokumentacija za izgradnju namjenskog višespratnog objekta u kojem bi bili smješteni Ministarstvo u sjedištu, Uprava policije u sjedištu sa svojim organizacionim jedinicama - Ured policijskog komesara s unutrašnjim organizacionim jedinicama, Sektor uniformisane policije s unutrašnjim organizacionim jedinicama, Sektor kriminalističke policije s unutrašnjim organizacionim jedinicama, Sektor za pravne, kadrovske, logističke poslove, edukaciju i analitiku s unutrašnjim organizacionim jedinicama, Sektor za materijalno-finansijske poslove s unutrašnjim

organizacionim jedinicama i Treća policijska uprava s unutrašnjim organizacionim jedinicama, te parking prostorom ili podzemnom garažom za smještaj službenih motornih vozila.

2.1.2. Izgradnja jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra

Ova aktivnost je planirana i Akcionim planom za provođenje Strategije Uprave policije MUP-a KS (2018-2021) u okviru strateškog programa kojim se nastoje povećati operativno-komunikacijski kapaciteti, vidljivost i dostupnost policije uz primjenu savremenih tehničkih i informacijskokomunikacijskih tehnologija. Uspostava modernog operativno-komunikacijskog centra, koja zahtijeva moderni prostor za smještaj ljudi i opreme koji bi 24 sata bili zaduženi za praćenje sistema radio veze, telefonije, video nadzora, geografskog pozicioniranja i sl. Video zid na koji se po potrebi mogu projicirati željeni sadržaji sa dostupnih sistema. Moderna ICT oprema za kontrolu svih dostupnih sistema sa jednog mjesta uz centralno mjesto prikupljanja i razmjene svih informacija sa terena, te povezivanje s operativnim centrima policijskih agencija ili drugih službi (hitna, vatrogasci, civilna zaštita, gradski prevoz i sl.)

Operativno-komunikacijski centar se može integrisati i sa drugim javnim servisima, poput centra za nadzor i upravljanjem saobraćajem, centrom za upravljanje kriznim situacijama i dr.

2.1.3. Izgradnja telekomunikacijske infrastrukture za potrebe MUP-a Kantona Sarajevo

Proširiti upotrebu sistema radio veze uz korištenje dodatne opreme za rad na sistemu radio veze (radio stanice za prikriveni rad, izdvojeni mikrofoni, "gluhači", komunikatori...), uz upotrebu specijalizovanih dispečerskih aplikacija koje pružaju napredne funkcije i integraciju kao i upravljanje svim učesnicima u sistemu radio veze, te modernizacija pokretnog centra veze u svrhu efikasnije komunikacije, posebno u kritičnim ili vanrednim situacijama. Nabavka termalnih kamera i dronova sa kamerama visoke rezolucije koje se koriste u posebnim situacijama, razvoj telekomunikacijske infrastrukture za potrebe MUP-a KS, a najveći problem povezivanja svih sistema i objekata MUP-a KS kroz pouzdane i širokopočasne komunikacijske kanale (IP mreža - optička mreža). Rješavaju se problemi prenosa slike sa kamera za videonadzor, telefonije, radioveze, kriptozastite i razmjene podataka. Vlastita infrastruktura ili zakup dovoljnih kapaciteta od provajdera telekomunikacijskih usluga.

2.1.4. Izgradnja integrisanog sistema video nadzora na području Kantona Sarajevo

Prioritetno je potrebno videonadzorom pokriti sve izlaze iz Kantona Sarajevo i priključiti ih na postojeće operativne centre po postojećim policijskim upravama. Kanton Sarajevo treba dobiti jedinstveni sistem video nadzora kojim će se upravljati sa centralizirane lokacije tj. Operativnokomunikacijskog centra Uprave policije MUP-a KS i operativnih dežurstava pri policijskim upravama s ciljem bržeg, efikasnijeg i racionalnijeg korištenja resursa i veće efektivnosti u radu policije. Da bi se integrisani sistem video nadzora mogao izgraditi na adekvatan način, potrebno je ovom projektu pristupiti na sistematski način i postepeno prema pojedinim fazama koje uključuju sljedeće korake:

- a) dizajn sistema video nadzora koji najprije treba obuhvatiti identifikaciju potreba (izrada tehničke specifikacije) odnosno identifikaciju rizika, lokacija i modaliteta reduciranja tih rizika putem sistema video nadzora. Obuhvata preciziranje svih potreba, obilazak lokacija i njihovu klasifikaciju po značaju tj. prioritetima, te detaljnju specifikaciju opreme i plan instalacije uz izradu preciznog troškovnika prema fazama implementacije. U cilju pravilne identifikacije potreba, treba oformiti specijalizirani tim stručnjaka sastavljen od policijskih službenika uniformisane policije sa staničnog područja koji dobro poznaju karakteristike terena, službenika kriminalističke policije koji poznaju zahtjeve koje video nadzor treba da ispunjava sa stanovišta dokazivanja krivičnih djela i identifikacije učinilaca i svjedoka, motornih vozila i predmeta, kao i tehničkog osoblja zaduženog za komunikacije, sisteme veze i kriptozastitu koji će sagledati tehničke aspekte (posebno vrsta i kvaliteta kamera, sistema za prenos podataka, memorijske uređaje, displeje, software za upravljanje sistemom i sl.). Identifikacija potreba najčešće obuhvata:
 - funkcionalne zahtjeve (definisanje područja i perimetra koji treba biti obuhvaćen video nadzorom, posebno parkirališta, pristupne i odlazne puteve, bitne zgrade i druge objekte i dr.);
 - operativne zahtjeve (mogućnosti pojedinih komponenti sistema video nadzora u odnosu na funkcionalne zahtjeve, posebno dnevni i noćni režimi rada kamera i drugih komponenti sistema, osvjjetljenje, meteorološki uslovi rada, vanjske temperature, algoritmi za detektovanje neuobičajenih i sumnjivih ponašanja i alarmiranje dežurnih službenika i sl.);
 - infrastrukturne zahtjeve (potreba za instaliranjem specifične opreme, poput instalacija za prenos slike optičkim kablovima, bežičnim prenosom, napajanje sistema i sl), i

- zahtjeve za pohranjivanje (memorisanje) podataka (određivanje potreba organizacije za čuvanjem i korištenjem podataka za određeni jasno definisani period).
- b) pravovremena integracija sistema video nadzora sa drugim sigurnosnim i komunikacijskim sistemima, posebno alarmnim i dojavnim sistemima, uređajima sa automatsko i daljinski upravljano onemogućavanje (blokadu) prolaza, protupožarnim sistemima i komunikacijskim centrom te drugim srodnim sistemima poput centra za nadzor i upravljanje javnim saobraćajem.
- c) nabavka, instalacija i testiranje sistema, nabavka savremene opreme za videonadzor uz kamere visoke rezolucije sa PTZ opcijama koje su prilagođene noćnom radu, uz standardizovane i pouzdane prenosne tj. komunikacijske puteve (telekomunikacijska infrastruktura velikih kapaciteta – optički linkovi).

Cilj je dobiti centralizovan nadzor u operativnom centru i po policijskim upravama/stanicama, korištenje ANPR/LNPR video analitičkih sistema i kamera koje u realnom vremenu prepoznaju tablice vozila, povezivanje s videonadzornim sistemima drugih organizacija (vatrogasci, javne kompanije, gradski prevoz, općine, policijske agencije, ambasade, banke, privredni subjekti itd.)

2.1.5. Izgradnja komponente sistema video nadzora u službenim patrolnim vozilima policije

Kao faza u izgradnji integrisanog sistema video nadzora planirano je i uvođenje videonadzora u policijskim vozilima, uz kompletan digitalni video sistem integrisan u staklu od retrovizora. Omogućiti snimanje unutrašnjosti vozila, kao i dešavanja ispred policijskih vozila, a da se video sistem može uključiti i isključiti po potrebi, te da se za snimanje van vozila može koristiti izdvojeni bežični mikrofoni i kamera.

2.1.6. Instalacija stacionarnih i mobilnih uređaja za automatsko očitavanje i provjeru registrskih oznaka kroz baze podataka

Cilj ove aktivnosti je da se stvore tehnički kapaciteti s ciljem permanentnog, automatskog pretraživanja baza podataka otuđenih motornih vozila sa podacima kojima se uz pomoć savremenih informacionih tehnologija u mnoštvu motornih vozila koja se svakodnevno kreću u saobraćaju, automatski prikupljaju i prepoznaju ona koja na sebi imaju registarske oznake koje se nalaze u bazama podataka otuđenih motornih vozila, odnosno, registracijskih oznaka. Otušena motorna vozila se često ostavljaju na javnim parking prostorima i potrebno je da se pomoću stacionarnih i mobilnih uređaja vrši neprekidno skeniranje većeg broj registrskih oznaka s ciljem otkrivanja onih vozila i/ili registracijskih oznaka čija krađa je prijavljena policiji.

2.1.7. Uspostavljanje sistema direktnih provjera baza podataka za potrebe policijskih službenika na terenu

Mobilna provjera podataka sa terena i iz vozila direktno u bazama podataka putem laptop/tablet uređaja, povezivanje sa svim dostupnim bazama podataka civilnog registra i policijskih agencija kao i s lokalnim bazama podataka, uz rasterećenje sistema radio veze i mogućnosti brzog transfera slika ili drugih dokumenata sa terena ili na teren.

Radi provjere ili utvrđivanja identiteta osobe, moći će se skenirati otisak prsta i izvršiti provjera putem AFIS softvera. Mogućnost skeniranja bar koda sa pasoša odnosno lične karte te provjera u bazi podataka.

2.1.8. Izgradnja sistema za praćenje policijskih vozila/patrola putem GPS tehnologije

Praćenje policijskih vozila/patrola putem GPS sistema, samostalni ili sistem praćenja putem sistema radio veze, uz opcije praćenja u vremenskom intervalu ili na osnovu pređene udaljenosti.

2.2. Unapređenje istražnih kapaciteta i odlučnije procesuiranje učinilaca krivičnih djela krađa motornih vozila

2.2.1. Iniciranje izmjena i dopuna Krivičnog zakona Federacije BiH u cilju inkriminiranja krivičnog djela teške krađe motornog vozila u osnovnom i kvalifikovanim oblicima

Prema Parlamentu Federacije BiH uputit će se inicijativa za izmjenu i dopunu Krivičnog zakona FBiH, kako bi se krivično-pravna radnja otuđenja motornog vozila izdvojila kao posebno krivično djelo, odnosno krivično djelo s obilježjem organiziranog kriminala ili kao poseban stav unutar člana 287. KZa F BiH, s propisanom najmanjom

kaznom zatvora u trajanju od tri godine. Da se pooštire krivičnopravne sankcije, odnosno kazne i da se iste adekvatno izriču, naročito povratnicima u vršenju krivičnih djela.

2.2.2. Izmjene i dopune podzakonskih akata koji uređuju policijska ovlaštenja

Potrebno je da se izmijeni Pravilnik o upotrebi sile u članu 11. i to za: uređaj za prisilno zaustavljanje motornih vozila koje je sredstvo, a sastoji se od podloge u koju su usađeni šiljci koji se prolaskom motornog vozila zabadaju u pneumatike i tako otežavaju daljnje kretanje vozila. Ukoliko policijski službenik nema kod sebe uređaj iz stava (1) ovog člana, za prisilno zaustavljanje može da koristi zaštitne ograde, specijalna službena vozila, službena vozila, rampe, teretna vozila, građevinske mašine i građevinski materijal. Uređaj za prisilno zaustavljanje motornog vozila sa četiri i više točkova može se koristiti radi sprečavanja bjekstva motornim vozilom osobe koja je zatečena u izvršenju krivičnog djela, bijega osobe koja je lišena slobode ili za koju je izdata naredba za lišenje slobode, nedopuštenog pristupa vozilom do objekta ili prostora gdje se nalaze osobe ili predmeti koje policijski službenik osigurava, radi sprečavanja dalje vožnje osobe koja je prije toga bila zaustavljena od strane policijskih službenika i nije poštovala naredbu policijskog službenika iz člana 152. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima BiH a koja zbog nepostupanja po naredbi policijskih službenika daljom vožnjom motornim vozilom ugrožava javni saobraćaj i dovodi u opasnost život ljudi ili imovine. Ispred mjesta na kojem je postavljen uređaj za prisilno zaustavljanje motornog vozila na odgovarajućoj udaljenosti pored puta, moraju se postaviti odgovarajući saobraćajni znaci, a po potrebi i odgovarajuće svjetlo u skladu s propisima o sigurnosti saobraćaja na putevima, a u slučajevima hitnosti obavljanja službene radnje uređaj za prisilno zaustavljanje motornih vozila može se postaviti i bez postavljanja gore navedenih odgovarajućih saobraćajnih znakova. Uređaj za prisilno zaustavljanje motornih vozila sa dva ili sa tri asimetrično postavljena točka (motocikl) može se koristiti radi sprečavanja bijega osobe koja sa navedenog motornog vozila izravno ugrožava život policijskog službenika ili život drugih osoba.

2.2.3. Osnivanje stalnog specijaliziranog istražnog tima za sprečavanje i suzbijanje krađa motornih vozila

Putem izmjena i dopuna Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u Upravi policije MUP-a Kantona Sarajevo potrebno je uspostaviti istražni tim čiji principi rada bi se zasnivali na iskustvima sličnih policijskih tijela drugih država, koji bi, prema svojim karakteristikama, imao takve kapacitete da se na blagovremen, organiziran i koordiniran način bavi sprečavanjem i kriminalističkim istraživanjem teških oblika krađa motornih vozila na području Kantona Sarajevo.

2.2.4. Osmatranje i pojačano prisustvo policijskih službenika na mjestima gdje učestalo dolazi do krađa motornih vozila

Potrebno je, kroz redovnu pozorno- patrolnu djelatnost policije i praćenje trendova u počinjenju krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo, povećati stopu otkrivanja krivičnih djela putem zaticanja na izvršenju, odnosno, povećati efikasnost policije u pronalasku i vraćanju otuđenih vozila njihovim zakonitim vlasnicima (kroz ovu aktivnost policije bi se koristili podaci iz baza podataka o identifikaciji „žarišta“ krađa motornih vozila, odnosno, podaci o lokacijama gdje se najčešće pronalaze otuđena motorna vozila.

U okviru ove aktivnosti se planira i nabavka specijaliziranih, blindiranih patrolnih motornih vozila policije sa opremom za presretanje (tzv. odbojnici) kojima će se policijski službenici služiti isključivo u svrhe sprečavanja krađa motornih vozila i zaštite života i sigurnosti policijskih službenika koji intervišu u ovakvim situacijama.

2.2.5. Unapređenje kriminalističko-obavještajnog rada u cilju proaktivnog djelovanja

U odnosu na pojavu krađa motornih vozila, potrebno je unaprijediti postojeći sistem kriminalističko-obavještajnog rada, kako na taktičkom nivou prikupljanja podataka o karakteristikama krađa motornih vozila tako i na strateškom nivou donošenja adekvatnih odluka o savladavanju ovog problema. Posebno je važno da se blagovremeno i pouzdano prikupe podaci i informacije o djelovanju organiziranih kriminalnih grupa koje se bave ovim krivičnim djelima, kako bi se razmjenom podataka s drugim policijskim i sigurnosnim agencijama (Državna agencija za istrage i zaštitu BiH, Federalna uprava policije, Obavještajno sigurnosna agencija BiH i dr.) zajednički i u okviru vlastitih nadležnosti djelovalo u pravcu razbijanja tih kriminalnih grupa i njihovom procesuiranju.

2.2.6. Stvaranje pretpostavki i implementacija proaktivnih mjera i radnji suzbijanja krađa motornih vozila

Potrebno je, koristeći se iskustvima drugih država koje imaju razvijenu praksu suzbijanja krađa motornih vozila, razviti kapacitete u domenu izrade procedura, nabavke specijaliziranih vozila i opreme kako bi se omogućilo policijskim službenicima postavljanje kriminalističkih klopki i zasjeda, uvođenje linija za prijavu krađa motornih vozila i dr. kao proaktivnih metoda koje su se pokazale vrlo uspješne u smanjenju ovog problema.

2.2.7. Unapređenje forenzičkih kapaciteta Uprave policije

Krađe motornih vozila su vrlo složen oblik kriminaliteta, koji sve više dobija dimenziju organiziranosti, a stope uspješno rasvijetljenih krađa ove vrste su ispod općeg prosjeka. Tako npr. prema podacima Saveznog kriminalističkog ureda SR Njemačke iz 2017. godine, stopa rasvijetljenosti krađa motornih vozila u ovoj državi je oko 25%, što je daleko ispod općeg prosjeka rasvijetljenosti krivičnih djela koji se kreće oko 57%. Jedan od razloga su brojne poteškoće u dokazivanju ovih krivičnih djela, tj. smanjene mogućnosti pribavljanja dokaza za potrebe vođenja krivičnih postupaka protiv učinitelja ovih krivičnih djela. Da bi se povećala stopa uspješno dokazanih krivičnih djela krađa motornih vozila naročito je važno unaprijediti kapacitete Uprave policije u pravcu nadogradnje i nabavke nove opreme i sredstava za potrebe kriminalističko-tehničkih i forenzičkih ispitivanja. Trenutno postoje minimalni kapaciteti za osnovna kriminalistička i druga vještačenja, dok složene ekspertize obavljaju drugi policijski organi (Federalna uprava policije i dr.) što često utiče na blagovremenost i efikasnost istraga krivičnih djela koje provodi Uprava policije. U cilju efikasne borbe protiv organiziranih oblika krađa motornih vozila, to se posebno odnosi na opremu i sredstva za otkrivanje i vještačenje krivotvorenih identifikacijskih oznaka (VIN brojevi) i registracijskih isprava za vozila, vještačenje bioloških tragova (uključujući nabavku laboratorije za DNK analize), kako bi se dokaznim radnjama vještačenja u kombinaciji s uviđajem, pretresom motornih vozila, privremenim oduzimanjem predmeta i drugim istražnim radnjama povećao broj uspješno rasvijetljenih slučajeva krađa motornih vozila i presuđenih učinitelja pred nadležnim sudovima.

2.2.8. Sačinjavanje i implementacija planova blokade i pojačane kontrole saobraćaja u Kantonu Sarajevo

U kombinaciji s mjerama uspostavljanja video nadzora na ulazno-izlaznim pravcima, nabavci opreme i sredstava za prisilno zaustavljanje vozila i izmjeni podzakonskih propisa koji uređuju njihovu upotrebu, nabavci specijaliziranih vozila za potjeru i presretanje motornih vozila kojima se kreću učinoci krivičnih djela, poduzet će se i aktivnosti na izradi i implementaciji operativnih planova za potpunu i parcijalnu blokadu saobraćajnica u Kantonu Sarajevo, naročito ulazno-izlaznih pravaca i pojačanu kontrolu saobraćaja, kao vid represivne i preventivne aktivnosti policije koja se poduzima radi onemogućavanja bjekstva učinitelja krivičnih djela, pronalaska otuđenih vozila i predmeta, lišenja osoba koje se potražuju i dr.

2.2.9. Provođenje specijalističkih edukacija službenika uniformisane i kriminalističke policije

Strateški cilj je da se steknu neophodna znanja o fenomenologiji krađa motornih vozila, posebno osnovama identifikacije motornih vozila, krivotvorenju identifikacijskih oznaka na vozilima, indikatorima otuđenja motornih vozila i drugim posebnim informacijama.

S obzirom na svoje stalno prisustvo na mjestima gdje se čine ova krivična djela, gdje se odvijaju aktivnosti demontaže motornih vozila i sl., ovako educirani policijski službenici mogu dati značajan doprinos u povećanju stope otkrivenosti krivičnih djela otuđenja motornih vozila.

2.3. Poboljšanje saradnje i koordinacije između nadležnih institucija u BiH

2.3.1. Formiranje udarne grupe za borbu protiv krađa motornih vozila

S obzirom na to da su pojave krađa motornih vozila na području Kantona Sarajevo odavno dobile obilježje vrlo organiziranog kriminala u kojem učestvuju kriminalne grupe iz oba entiteta koje često djeluju i na međunarodnom planu, obim i struktura te pojave su prevazišli nadležnosti i kapacitete Uprave policije MUP-a Kantona Sarajevo. Iz tog razloga je potrebno uspostaviti funkcionalan i efikasan mehanizam operativne koordinacije na nivou Bosne i Hercegovine kako bi se kroz razmjenu informacija, stalnu komunikaciju i stručne dogovore uspostavila bliža saradnja između tužilaštava i policijskih agencija koje se bave istraživanjem organiziranog kriminala u vezi s krađama motornih vozila. Cilj je da se postupanje po prijavama teških krađa motornih vozila s obilježjima

organizovanog kriminala stavi (propíše) u nadležnost Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH i Federalnoj upravi policije.

Udarne grupa bi se formirala na nivou Bosne i Hercegovine, sa učešćem Tužilaštva BiH (koje bi rukovalo radom grupe), Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, Granične policije BiH, Federalnog tužilaštva, Federalne uprave policije, Republičkog tužilaštva Republike Srpske, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Tužilaštva Brčko Distrikta i Policije Brčko Distrikta. Uprava policije MUP-a Kantona Sarajeva bi također aktivno učestvovala u radu udarne grupe i doprinosila rezultatima i suzbijanju aktivnosti kriminalnih grupa koje se bave ovim krivičnim djelima.

2.3.2. Zaključiti sporazum o saradnji u neposrednom otkrivanju i suzbijanju krađa motornih vozila između Uprave policije – MUP Kantona Sarajevo i Policijske uprave Istočno Sarajevo – MUP Republike Srpske

S obzirom na činjenicu da je problem krađa motornih vozila izrazito zastupljen na području Kantona Sarajevo, te da administrativne granice direktno utiču na mogućnosti policije da se efektivno suprotstavi ovom problemu, potrebno je unaprijediti saradnju između policijskih organa entiteta koji su mjesno nadležni na širem području Kantona Sarajevo, naročito Uprave policije-MUP Kantona Sarajevo i Policijske uprave Istočno Sarajevo-MUP Republike Srpske. Zakon o pravnoj pomoći i službenoj saradnji u krivičnim stvarima između Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02) predstavlja pravni osnov za zaključenje provedbenog sporazuma, kako bi se omogućilo nesmetano djelovanje ovih policijskih organa, naročito u hitnim situacijama koje zahtijevaju neposredno obavljanje policijskih poslova policijskog organa u otkrivanju i suzbijanju krađa motornih vozila jednog na teritoriji drugog entiteta uz proceduru obavještanja i druge procesne i policijske radnje koje će se precizirati ovim sporazumom.

2.4. Uključivanje zajednice i informisanje vlasnika motornih vozila o mjerama prevencije

2.4.1. Formiranje savjeta Vlade Kantona Sarajevo za provođenje mjera prevencije krađa motornih vozila

Princip kooperativnog djelovanja i podijeljene odgovornosti za problem krađa motornih vozila iziskuje osnivanje posebnog radnog tijela Vlade Kantona Sarajevo, koje će se permanentno, stručno i odgovorno baviti sagledavanjem ove pojave i predlaganjem, implementacijom i evaluacijom mjera prevencije krađa motornih vozila. Savjet bi djelovao kao stalno tijelo osnovano u skladu sa članom 19. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo i sastojalo bi se od širokog kruga subjekata koji imaju odgovornost spram ovog problema (Uprava policije-Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo, Općinski i Kantonalni sud Sarajevo, Vlada Kantona Sarajevo, Grad Sarajevo, općine u sastavu Kantona Sarajevo, javna preduzeća, osiguravajuća i leasing društva, predstavnici akademske zajednice, BIHAMK, Turistička zajednica Kantona Sarajevo i dr.).

2.4.2. Uspostava mehanizma za praćenje problema krađa motornih vozila

Jedna od inicijalnih aktivnosti savjeta bila bi da permanentno i sistematski prati fenomenološke karakteristike krađa motornih vozila na području Kantona Sarajevo. Ova aktivnost se sastoji od prikupljanja podataka iz policijskih spisa o prijavama krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo, podataka dobijenih od osiguravajućih društava (koji se odnose na visinu isplaćene štete/premije za kasko osigurana vozila), kao i podataka koji bi poslužili za aproksimaciju iznosa plaćenih za „otkup“ otuđenih vozila. Ove aktivnosti bi se poduzimale s ciljem analize strukturalnih dimenzija izučavane pojave za posmatrani period.

Za ove namjene je potrebno kreirati bazu podataka koja će imati višestruku upotrebu. Prvobitno će se u nju unositi prikupljeni podaci o krađama motornih vozila radi njihove obrade, analize i interpretacije dobijenih rezultata. Nakon toga će se dobiveni rezultati koristiti za stratešku i taktičku analizu ovog oblika kriminaliteta, prevashodno putem njihovog povezivanja s koordinatama iz Geografskog informacionog sistema (GIS) za područje Kantona Sarajevo, kako bi se takvi podaci mogli koristiti za planiranje operativne djelatnosti policije, ali i za prognostičke potrebe prilikom evaluacije efekta primjene pojedinih preventivnih programa. Cilj je utvrditi ambijentalne karakteristike područja za koja se u prethodnoj fazi utvrdilo da predstavljaju „žarišta“ krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo. Takav pristup omogućava dobijanje predstave o dinamici krađa motornih vozila koristeći se različitim parametrima analiza (npr. vrijeme i mjesto otuđenja spram vrste i

vrijednosti otuđenog vozila) čime bi se identificirali tipični obrasci krađa određenih kategorija motornih vozila u Kantonu Sarajevo. Savjet se tokom svog rada može služiti i drugim podacima s ciljem sveobuhvatnog i preciznog sagledavanja problema krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo.

2.4.3. Iznaženje modela saradnje između javnih institucija i privatnog sektora u cilju prevencije krađa motornih vozila

Ove aktivnosti su namijenjene poduzimanju sistematskih, planiranih i razrađenih mjera zaštite parkirališta, odnosno uspostavljanje organiziranog nadzora nad parkirališnim prostorima za koja je tokom provođenja analiza od strane Savjeta utvrđeno da predstavljaju „žarišta“ krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo. Polazište za kreiranje ovih specifičnih mjera nadzora leži u činjenici da se u svakom trenutku na parkiralištima nalazi veliki broj motornih vozila, od kojih je većina bez mjera zaštite, da su uglavnom ta parkirališta neosigurana te da je vrlo teško uspostaviti efikasnu kontrolu nad njima uzimajući u obzir veliki promet vozila. U odnosu na to kojem subjektu pripadaju pojedina parkirališta na kojima treba uspostaviti intenzivniji nadzor, model saradnje u prevenciji krađa motornih vozila može se zasnivati na sljedećim odnosima saradnje:

- a) agencije za zaštitu ljudi i imovine-Policija Kantona Sarajevo (ukoliko se radi o parking prostorima poslovnih subjekata koji imaju zaključene ugovore o pružanju usluga zaštite ljudi i imovine sa pomenutim agencijama,
- b) službe za unutrašnju zaštitu- Policija Kantona Sarajevo (ukoliko se radi o državnim ili tijelima koja imaju vlastitu službu osiguranja),
- c) upravitelji u stambenim zgradama- Policija Kantona Sarajevo (ukoliko se radi o parking prostorima ispred stambenih zgrada)²,
- d) druga javno-privatna tijela- Policija Kantona Sarajevo (ukoliko se radi o drugim subjektima koji raspolažu vlastitim parking prostorima sa kojih se često otuđuju motorna vozila).

Suština uspostave povećanog nadzora nad ovim prostorima je ne samo u uspostavi vizuelnog nadzora na parkiralištima „žarištima“ krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo, nego ovaj pristup treba biti sveobuhvatan i problemski orijentisan. On bi u najmanju ruku trebao uključiti (a) angažman zaštitara, službenika osiguranja, upravitelja u stambenim zgradama, čuvara parkinga i dr., (b) unapređenje nadzora na ulazima i izlazima iz parkirališta, (c) angažiranje patrolnih ekipa zaštitarstva, (d) instaliranje i nadzor zatvorenih televizijskih sistema (eng. CCTV), posebno ako se radi o javnim parkinzima gdje je velika fluktuacija vozila (e) poboljšanje rasvjete na parkiralištima, (f) osiguranje šireg područja parkirališta, (g) instaliranje ulaznih prepreka i elektronski upravljano ulaza na parkirališta i sl. Poseban značaj bi imale mjere pod g). koje bi shodno mogućnostima na terenu, posebno konfiguraciji terena i prilaznih saobraćajnica, mogle uključivati postavljanje elektronski kontrolisanih rampi za pristup, pokretnih ograda i sl. Na ovaj način bi se situacijski djelovalo, odnosno, smanjile bi se mogućnosti za otuđenje motornih vozila na mjestima gdje se provode ovakve specifične mjere prevencije. Ovim, svakako, nisu iscrpljene sve mogućnosti za jačanje veza između javnog i privatnog sektora u sprečavanju krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo. One se npr. sastoje u instaliranju elektronskih uređaja za praćenje vozila koji su povezani sa policijskim operativnim centrom, učešću građana u programima označavanja vozila koja se ne koriste tokom noćnih sati i sl.

2.4.4. Provođenje javne kampanje i podizanje svijesti kod vlasnika motornih vozila

Program prevencije krađa motornih vozila bi obuhvatio javnu kampanju koja bi se zasnivala na publicitetu kod potencijalno oštećenih vlasnika motornih vozila, koje se može potaknuti na razmišljanje o nabavci i instaliranju

² Uključivanje upravitelja u zgradama ispred kojih se nalaze parkirališta u projekt prevencije krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo bi se odvijao u saradnji s Ministarstvom stambene politike Kantona Sarajevo. U tom smislu, izvršila bi se neophodna analiza te predložile izmjene i dopune važećeg Zakona o održavanju zajedničkih dijelova zgrade (Službene novine Kantona Sarajevo, br. 19/17 i 17/18), posebno u dijelu koji se odnosi na pojmovno određivanje zajedničkih dijelova zgrada, određivanje obima poslova upravitelja, te određivanje posebne naknade za redovno održavanje zajedničkih dijelova zgrada i upravljanje zgradama za vlasnike etažnih stanova koji koriste parking prostore ispred stambenih zgrada u Kantonu Sarajevo. Inoviranje postojećeg zakonskog okvira u ovoj oblasti nužno zahtijeva učešće drugih tijela vlasti u Kantonu Sarajevo, posebno Ministarstva prostornog uređenja, građanja i zaštite okoliša i drugih ministarstava koja bi zajednički s implementatorima ovog projekta radili na redefinisanoj pojma javnog prostora u slučaju parkirališta ispred stambenih zgrada i dr. Time bi u punom obimu došla do izražaja saradnja između tijela javne vlasti, privatnog sektora i građana u prevenciji ovog oblika imovinskog kriminaliteta u Kantonu Sarajevo.

nekih od uređaja za onemogućavanje otuđenja vozila. Nadalje, ove preventivne aktivnosti na strani počinitelja bi mogle uticati na proces donošenja odluke o počinjenju krivičnog djela. One mogu subjektivno uticati na počinitelja tako da promijene njegovu percepciju rizika kojima se izlaže prilikom krađe motornog vozila. Sadržajno bi ove kampanje obuhvatile upozoravanje vozača da zaključaju i osiguraju od krađe svoje vozilo, upozoravanje o mjestima gdje učestalo dolazi do krađa motornih vozila, postavljanje upozorenja na takvim mjestima itd. Predmetna kampanja bi se poduzimala putem sredstava javnog informisanja, oglašavanjem na javnim mjestima, dijeljenjem upozoravajućih letaka itd. Generalno se može konstatirati da bi ova vrsta preventivnih aktivnosti trebala doprinijeti: (a) smanjenju straha od kriminaliteta, (b) unapređenju odnosa između policije i šire zajednice na ovom području, (c) širenju socijalne odgovornosti za prevenciju krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo, (d) povećanju percepcije o efektivnosti metoda situacijske prevencije, i sl. Indirektno bi se kroz ovaj vid preventivnih nastojanja uticalo na značajniji angažman različitih subjekata iz sektora osiguranja, trgovaca zaštitnom opremom, prodavaca motornih vozila i sl.

Isto tako, vlasnici motornih vozila trebaju usvojiti izvjesne sigurnosne navike u odnosu na zaštitu vozila od krađe, čuvanje ključeva vozila i registracijskih oznaka i isprava, strategijski odabir mjesta parkiranja vozila i sl. Osim toga, rastuća industrija sredstava za prevenciju krađa motornih vozila je omogućila odabir niza uređaja za dodatno osiguranje od krađa (alarmni sistemi ulaska u vozilo, sistemi kojima se isključuje napajanje vozila električnom strujom i gorivom, digitalni kodovi za stavljanje vozila u pogon, mehanička sredstva kojima se zabavljaju pojedini dijelovi upravljačkog, kočionog ili mehanizma za mijenjanje brzina). Isto tako, u novije doba vlasnicima vozila na raspolaganju stoje i elektronski uređaji za praćenje vozila putem satelitskog sistema za globalno pozicioniranje (eng. Global Positioning System). Generalno govoreći, danas tržište nudi efikasna tehnička sredstva protiv krađa vozila i vlasnicima bi kroz provođenje ranijih faza projekta bilo sugerirano koju vrstu mjera i sredstava je poželjno da koriste kako bi smanjili rizik od vlastite viktimizacije. Time bi, u krajnjem slučaju, vlasnici vozila u velikoj mjeri mogli doprinijeti prevenciji pojave krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo, primarno putem instaliranja nekog od dostupnih uređaja za onemogućavanje otuđenja motornog vozila. Na ovom mjestu bi se, svakako, mogli uključiti i predstavnici BIHAMK-a, kao stručno tijelo koje bi kroz vlastitu djelatnost prevencije i edukacije savjetovalo vlasnike vozila o potrebi samozaštite, predlagalo neka od pouzdanih i provjerenih sredstava za onemogućavanje otuđenja vozila i sl. Ovim bi se dodatno učvrstio princip saradnje i dijeljenja socijalne odgovornosti za ovaj problem na području Kantona Sarajevo. U toku turističke sezone, značajan broj otuđenih motornih vozila pripada i stranim državljanima koji dolaze na područje Kantona Sarajevo tako da se, po ocjeni Savjeta, u implementaciju ove grupe preventivnih aktivnosti može uključiti i Turistička zajednica Kantona Sarajevo.

PRILOZI:

1. Tabelarni prikaz Akcionog plana
2. Analiza i prijedlog unapređenja videonadzora i drugih tehničkih sistema Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo

Prilog 1:

Tabelarni prikaz Akcionog plana

**IZGRADNJA KAPACITETA
I INOVIRANJE TEHNIČKIH
MOGUĆNOSTI**

**UNAPREĐENJE ISTRAŽNIH
KAPACITETA I ODLUČNIJE
PROCESUIRANJE UČINILACA
KRIVIČNIH DJELA KRAĐA
MOTORNIH VOZILA**

**MODEL
SPREČAVANJA I
SUZBIJANJA KRAĐA
MOTORNIH VOZILA
U KANTONU
SARAJEVO**

**POBOLJŠANJE
SARADNJE I
KOORDINACIJE IZMEĐU
NADLEŽNIH INSTITUCIJA
U BIH**

**UKLJUČIVANJE
ZAJEDNICE I
INFORMISANJE
VLASNIKA M/V O
MJERAMA PREVENCIJE**

IZGRADNJA KAPACITETA I INOVIRANJE TEHNIČKIH MOGUĆNOSTI

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Inicirati izmjene i dopune Krivičnog zakona Federacije BiH u cilju inkriminiranja krivičnog djela teške krađe motornog vozila u osnovnom i kvalifikovanim oblicima	Dva mjeseca od usvajanja Akcionog plana	MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije	Sačinjen radni materijal inicijative Dokument dostavljen Vladi Federacije BiH i Parlamentu Federacije BiH	Budžet Kantona Sarajevo
Izvršiti izmjene i dopune podzakonskih akata koji uređuju policijska ovlaštenja	Dva mjeseca od usvajanja Akcionog plana	MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije	Sačinjen radni materijal izmjena i dopuna Dokument dostavljen komesaru Uprave policije	Budžet Kantona Sarajevo
Osnovati stalni specijalizirani istražni tim za suzbijanje krađa motornih vozila	Dva mjeseca od usvajanja Akcionog plana	MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije	Donesene izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Izvršeno popunjavanje radnih mjesta rukovodilaca i policijskih službenika-istražitelja	Budžet Kantona Sarajevo
Unaprijediti osmatranje i pojačano prisustvo policijskih službenika na mjestima gdje učestalo dolazi do krađa motornih vozila	Kontinuirano	MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije	Uspostavljeno stalno praćenje prijava krađa motornih vozila i prilagođavanje planova rada i radnih naloga patrolno-pozorne službe Sačinjeni i implementirani planovi rada specijalne kriminalističke kontrole na specifičnim lokacijama Sačinjena tehnička specifikacija opreme- specijaliziranih blindiranih vozila za potrebe iz opisa aktivnosti Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja specijaliziranih blindiranih vozila	Budžet Kantona Sarajevo Budžeti općina u sastavu Kantona Sarajevo

IZGRADNJA KAPACITETA I INOVIRANJE TEHNIČKIH MOGUĆNOSTI

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Unaprijediti kriminalističko-obavještajni rad u cilju proaktivnog djelovanja	Kontinuirano	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije Općine u sastavu Kantona Sarajevo	Broj strateških procjena Broj taktičkih izvještaja (analize pojavnih oblika, profili mete, profili tržišta, profili kriminalnog djelovanja i dr.) Broj unosa kriminalističkoobavještajnih saznanja u elektronsku bazu podataka Broj istraga krađa motornih vozila uspješno okončanih na osnovu podrške iz opisa aktivnosti	Budžet Kantona Sarajevo Budžeti općina u sastavu Kantona Sarajevo
Stvoriti pretpostavke i implementirati proaktivne mjere i radnje suzbijanja krađa motornih vozila (postavljanje kriminalističkih klopki i zasjeda, uvođenje linija za prijavu krađa motornih vozila i dr.)	Do kraja 2019.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije Općine u sastavu Kantona Sarajevo	Razvijene procedure za poduzimanje mjera i radnji iz opisa aktivnosti Sačinjeni i implementirani planovi proaktivnog djelovanja putem kriminalističkih klopki, zasjeda i sl. na specifičnim lokacijama Sačinjenja tehnička specifikacija opreme- specijaliziranih vozila za potrebe iz opisa aktivnosti Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja specijaliziranih vozila	Budžet Kantona Sarajevo Budžeti općina u sastavu Kantona Sarajevo
Sačiniti i implementirati planove blokade i pojačane kontrole saobraćaja u Kantonu Sarajevo	Kontinuirano	MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije	Broj sačinjenih planova Broj provedenih akcija blokade i pojačane kontrole saobraćaja Broj spriječenih krivičnih djela Broj pronađenih motornih vozila i oduđenih predmeta Broj osoba lišenih slobode	Budžet Kantona Sarajevo

IZGRADNJA KAPACITETA I INOVIRANJE TEHNIČKIH MOGUĆNOSTI

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Unaprijediti forenzičke kapacitete Uprave policije	Do kraja 2019.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije	Razvijen dizajn i tehnička specifikacija opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja i puštanje u rad forenzičke opreme i sredstava	Budžet Kantona Sarajevo
Provesti specijalističke edukacije službenika uniformisane i kriminalističke policije	Kontinuirano	MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije Partnerske institucije u zemlji i inostranstvu	Broj policijskih službenika koji su uspješno okončali edukaciju	Budžet Kantona Sarajevo

UNAPREĐENJE ISTRAŽNIH KAPACITETA I ODLUČNIJE PROCESUIRANJE UČINILACA KRIVIČNIH DJELA KRAĐA MOTORNIH VOZILA

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Izgraditi namjenski objekt za smještaj Uprave policije	Do kraja 2020.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Osigurana lokacija za izgradnju objekta Sačinjenja tehnička dokumentacija i pribavljene potrebne dozvole Proveden postupak javne nabavke Izvršen tehnički prijem novosagrađenog objekta	Budžet Kantona Sarajevo
Izgraditi jedinstveni operativno-komunikacijski centar	Do kraja 2020.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Sačinjen projektni zadatak sa identificiranim potrebama i specifikacijom opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja i puštanje u rad operativno-komunikacijskog centra sa integrisanim sistemima i komunikacijskim kanalima	Budžet Kantona Sarajevo
Izgraditi telekomunikacijsku infrastrukturu za potrebe MUPa Kantona Sarajevo	Do kraja 2019.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Sačinjen projektni zadatak sa identificiranim potrebama i specifikacijom opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja instalirane infrastrukture	Budžet Kantona Sarajevo
Izgraditi integrisani sistem videonadzora na području Kantona Sarajevo	Do kraja 2020.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Razvijen dizajn i tehnička specifikacija opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja i puštanje u rad integrisanog sistema videonadzora	Budžet Kantona Sarajevo

IZGRADNJA KAPACITETA I INOVIRANJE TEHNIČKIH MOGUĆNOSTI

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Izgraditi komponentu sistema videonadzora u službenim vozilima policije	Do kraja 2021.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Razvijen dizajn i tehnička specifikacija opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja i puštanje u rad komponente sistema video nadzora u službenim vozilima policije	Budžet Kantona Sarajevo
Instalirati stacionarne i mobilne uređaje za automatsko očitovanje i provjeru registraskih oznaka kroz baze podataka	Do kraja 2019.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Razvijen dizajn i tehnička specifikacija opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja i puštanje u rad opreme iz opisa aktivnosti	Budžet Kantona Sarajevo
Uspostaviti sistem direktnih provjera baza podataka za potrebe službenika na terenu	Do kraja 2019.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Razvijen dizajn i tehnička specifikacija opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja i puštanje u rad opreme iz opisa aktivnosti	Budžet Kantona Sarajevo
Izgraditi sistem za praćenje policijskih vozila/patrola putem GPS tehnologije	Do kraja 2020.	Vlada Kantona Sarajevo MUP Kantona Sarajevo	Razvijen dizajn i tehnička specifikacija opreme i radova Proveden postupak javne nabavke Izvršena primopredaja i puštanje u rad opreme iz opisa aktivnosti	Budžet Kantona Sarajevo

POBOLJŠANJE SARADNJE I KOORDINACIJE IZMEĐU NADLEŽNIH INSTITUCIJA U BOSNI I HERCEGOVINI

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Formirati udarnu grupu za borbu protiv krađa motornih vozila	Šest mjeseci od usvajanja Akcionog plana	Tužilaštvo BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu BiH Granična policija BiH Federalno tužilaštvo Federalna uprava policije Republičko tužilaštvo Republike Srpske Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske Tužilaštvo Brčko Distrikta Policija Brčko Distrikta MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije	Usvojena odluka o osnovanju udarne grupe Usvojen poslovnik o radu Broj sastanaka grupe Broj operativnih aktivnosti i predmeta krađa motornih vozila Broj procesuiranih osoba	Budžet Kantona Sarajevo
Zaključen sporazum o saradnji u neposrednom otkrivanju i suzbijanju krađa motornih vozila između Uprave policije-MUP Kantona Sarajevo i Policijske uprave Istočno Sarajevo-MUP Republike Srpske	Tri mjeseca od usvajanja Akcionog plana	MUP Kantona Sarajevo - Uprava policije Policijska uprava Istočno Sarajevo - MUP Republike Srpske	Broj održanih sastanaka između uključenih subjekata iz opisa aktivnosti Zvanično saopštenje o zaključenom sporazumu Broj zajedničkih aktivnosti u implementaciji sporazuma iz opisa aktivnosti Broj otkrivenih i procesuiranih slučajeva krađa motornih vozila na osnovu sporazuma iz opisa aktivnosti	Budžet Kantona Sarajevo

UKLJUČIVANJE ZAJEDNICE I INFORMISANJE VLASNIKA MOTORNIH VOZILA O MJERAMA PREVENCIJE

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Formiranje savjeta Vlade Kantona Sarajevo za provođenje mjera prevencije krađa motornih vozila	Dva mjeseca od usvajanja Akcionog plana	Vlada Kantona Sarajevo	Usvojena odluka o osnivanju savjeta Usvojen poslovnik o radu Broj sastanaka savjeta Broj predloženih mjera prevencije krađa motornih vozila Broj izvještaja o evaluaciji i preporuka za unaprijeđenje stanja	Budžet Kantona Sarajevo
Uspostava mehanizma za praćenje problema krađa motornih vozila	Šest mjeseci od usvajanja Akcionog plana	Vlada Kantona Sarajevo - Savjet za provođenje mjera prevencije krađa motornih vozila	Kreirani protokoli i izrađena baza podataka Broj institucija i subjekata koji dostavljaju podatke o krađama motornih vozila Broj podataka i izvršenih analiza Broj izvještaja koji su dostavljeni Vladi Kantona Sarajevo	Budžet Kantona Sarajevo
Definisati model saradnje između javnih institucija i privatnog sektora u cilju prevencije krađa motornih vozila	Šest mjeseci od usvajanja Akcionog plana	Vlada Kantona Sarajevo - Savjet za provođenje mjera prevencije krađa motornih vozila Javne institucije i privatni sektor u Kantonu Sarajevo	Broj sastanaka i usvojenih mjera i prijedloga Broj uključenih institucija i subjekata privatnog sektora Broj inicijativa i uspješno realiziranih mjera prevencije krađa motornih vozila Broj evaluacijskih izvještaja i procjena uticaja na smanjenje problema krađa motornih vozila	Budžet Kantona Sarajevo

UKLJUČIVANJE ZAJEDNICE I INFORMISANJE VLASNIKA MOTORNIH VOZILA O MJERAMA PREVENCIJE

AKTIVNOSTI	VREMENSKI ROK	ODGOVORNE INSTITUCIJE	POKAZATELJI IMPLEMENTACIJE	POTREBNI RESURSI
Provođenje javne kampanje i podizanje svijesti kod vlasnika motornih vozila	Šest mjeseci od usvajanja Akcionog plana	Vlada Kantona Sarajevo - Savjet za provođenje mjera prevencije krađa motornih vozila BIHAMK Turistička zajednica Drugi zainteresirani subjekti	Broj implementiranih kampanja Broj objavljenih sadržaja na web stranicama, socijalnim mrežama, i drugim medijima Broj javnih saopštenja, nastupa u medijima, vizuelnih prezentacija, video i audio spotova, i dostavljenih informacija iz opisa aktivnosti.	Budžet Kantona Sarajevo

IV. ZAKLJUČAK

S obzirom da sigurnost nije stanje već proces, te da se apsolutna sigurnost ne može dostići već samo težiti ka istoj, ova analiza sa prijedlozima za ispunjenje kratkoročnih i dugoročnih ciljeva predstavlja tek prvi stadij u podizanju nivoa sigurnosti u Kantonu Sarajevu, a samim tim i Federaciji odnosno državi Bosni i Hercegovini. Zadovoljavajući nivo sigurnosti će biti dostignut samo ukoliko se postojeće stanje bude konstantno unapređivalo, te ako se bude ulagalo u infrastrukturu, u nova tehnička i tehnološka rješenja i, što je najvažnije, u ljudske resurse.

Za prijedloge unapređenja: zamjena postojećih kamera videonadzora, videonadzor u policijskim vozilima i praćenje putem GPS sistema, unapređenje sistema radio-veze, unapređenje i proširenje sistema za mobilnu razmjenu podataka sa terena, unapređenje sistema videonadzora objekata Ministarstva i Uprave policije Kantona Sarajevo, nabavku uređaja za prisilno zaustavljanje motornih vozila, te policijski informacioni sistem, nisu iskazane pojedinačne i ukupne cijene iz razloga što je neophodno prvenstveno riješiti prijedloge unapređenja koji se odnose na: videonadzor ulazno/izlaznih pravaca u Kantonu Sarajevo, videonadzor na raskrsnicama i javnim površinama u Kantonu Sarajevo, operativno komunikacijski centar, dronove za operativni rad policije, te razvoj telekomunikacione infrastrukture, a potom sistemski rješavati i preostale prijedloge unapređenja.

Napominjemo da je za svaku od predloženih lokacija za postavljanje kamera ili zamjenu postojećih potrebno prilikom same realizacije utvrditi tačnu mikrolokaciju na koju će iste biti postavljene, a ovisno o raspoloživoj infrastrukturi i spajanju na istu, uz ispunjavanje tehničkih karakteristika definisanih ovim dokumentom. Svi navedeni prijedlozi predstavljaju okvirni plan, te su podložni određenim izmjenama ovisno o stepenu i fazama njihove realizacije.

Posebno naglašavamo potrebu kontinuiranog stručnog usavršavanja i edukacije ljudskih resursa, ulaganja neophodnih sredstava u tu namjenu, te permanentno popunjavanje upražnjenih radnih mjesta.

Realizacija svih navedenih prijedloga podrazumijeva da se isti provedu u skladu sa svim pozitivnim zakonskim propisima uz maksimalan angažman svih potrebnih resursa u Kantonu Sarajevo. Navedeni prijedlozi se mogu realizovati u kompletu ili fazama, vodeći računa o prioritetima definisanim od strane Uprave policije MUP-a KS.

MUP

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Government

Primljeno:	17-12-2018	Broj prijave:
Orn. pos:	3309	

Broj: 02-05-39401-16/18
Sarajevo, 13.12.2018. godine

17-12-2018

2621/18

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/14 – Novi prečišćeni tekst i 37/14 – Ispravka), Vlada Kantona Sarajevo je na 158. sjednici održanoj 13.12.2018. godine, donijela sljedeći

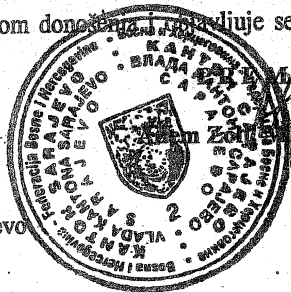
01/2

02

17. dec.

ZAKLJUČAK O USVAJANJU AKCIONOG PLANA ZA PREVENCIJU I SUZBIJANJE KRAĐA MOTORNIH VOZILA U KANTONU SARAJEVO

1. Usvaja se Akcioni plan za za prevenciju i suzbijanje krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo.
2. Za praćenje i realizaciju Akcionog plana zadužuje se Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo-Uprava policije, koja će jednom mjesečno izvještavati Vladu Kantona Sarajevo o realizaciji Akcionog plana za za prevenciju i suzbijanje krađa motornih vozila u Kantonu Sarajevo
3. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja. Objavljuje se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

PREMIJER

Zoran Žižić, dipl.ing.saob.

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo
2. Skupština Kantona Sarajevo
3. Premijer Kantona Sarajevo
4. Ministarstvo unutrašnjih poslova
5. Evidencija
6. Arhiva

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba
Tel: + 387(0)33 562-068, 562-070
Fax: + 387(0)33 562-211
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

